

Mei 2003 no. 55

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Brief van de directeur aan de leden.

Beste WPT-Leden

Bedankt voor jullie blijvende steun aan de Trust en zijn doelstellingen. Zoals jullie allemaal weten zijn we geen zwaar bemande organisatie, die er naar streeft zich zo efficiënt en effectief mogelijk te richten op bronnen ter bescherming en het welzijn van papegaaien. Met als gevolg dat we niet in staat zijn zoveel tijd te besteden aan onze leden als we zouden willen. Het is echter jullie toewijding en betrokkenheid die de Trust sterk en groeiende houden en ons in staat stelt op zoveel plaatsen te werken, met zoveel fijne mensen en natuurlijk zoveel fantastische vogels te redden.

De afgelopen jaren hebben we aan zoveel spannende initiatieven gewerkt om bij het gewone publiek bekend te worden, onze aanwezigheid uit te breiden en ons ledental te vergroten. Deze initiatieven omvatten:

- een nieuwe lidmaatschap brochure
- een nieuw dierenarts lidmaatschapsprogramma om de Trust d.m.v. dierenklinieken te helpen promoten.
- betrokken bij vogelshows over de hele wereld om aandacht te vragen voor de positie van de papegaaien in het wild en hun welzijn in gevangenschap.

We horen vaak van leden dat ze meer willen helpen, hun vrije tijd willen gebruiken om de Trust te helpen. Naar mate we groter groeien, proberen we programma's te ontwikkelen waar deze gewone leden op allerlei manieren bij kunnen helpen. Op dit moment kun je helpen door je collega's en vrienden te vertellen wat we doen.

Als lid van de Trust ben je één van ons grootste crediteurs. Tezamen bereiken we duizenden vogelenthousiastelingen in onze eigen omgeving. Je kent vast wel één of meer mensen in je omgeving die je lid kunt maken.

Neem er de tijd voor en vul het nieuwe lidmaatschapformulier in wat bij PsittaScene zit. Als je dat hebt gedaan, doe het dan op de post, je bewijst er alle papegaaien een grote dienst mee!

Vergeet niet alle grote voordelen van het lidmaatschap uit te leggen:

- de nieuwe leden e-maillijst, met vriendschappelijke inzichten en discussies over van alles van papegaaien van WPT-leden over de hele wereld,
- het kwartaalblad PsittaScene vol met artikelen over bescherming van wilde papegaaien en hun welzijn in gevangenschap,
- andere publicaties zoals de folder 'Wie is hier de Geluksvogel?', om je te helpen andere mensen te informeren over de behoeften van papegaaien,
- en bovendien de voordelen zoals onze nieuwe Stop Import sticker, posters en andere hebbedingetjes.

Een van de dingen waar we aanwerken is een WPT-actie.

De komende jaren, zullen we elkaar beter leren kennen, om te bereiken waar onze potentiële groei vandaan moet komen en dan die supporters te bereiken om ons ledental te doen stijgen. Als je ons hiermee graag wilt helpen of een paar goede ideeën hebt, neem dan contact op met Michelle Cook op admin@worldparrottrust.org en ze zal je op de hoogte houden wanneer en hoe je kunt helpen.

Nogmaals bedankt voor je voortdurende support en de tijd die je maakt voor de nieuwe ledenbrochure.

Met vriendelijke groeten

was getekend
Jamie Gilardi, directeur

Een dag in het ravijn met de Echo's

Door Jason Malham

Ochtendgloren in Mauritius

Voor de vier leden van het veldteam van de Echoparkiet begint de dag op Plaine Lievre, één van onze veldstations, die wordt gebruikt door de Mauritian Wildlife Foundation (MWF) in het Black River Gorges National Park. Plaine Lievre ligt in de noordoost hoek van het park en is in het hart van het land van de Echoparkiet. Sinds 1996/97 zijn daar 44 met de hand grootgebrachte kuikens vrijgelaten. Ze kwamen uit verschillende locaties. Sommige waren kuikens van vogels in gevangenschap, andere gered uit nesten in het wild, terwijl weer anderen het resultaat waren van het verkleinen van de kweek in het wild (een techniek die gebruikt wordt om de productiviteit te vergroten door het teveel aan kuikens te verwijderen die de ouders niet zouden kunnen grootbrengen). De overtollige kuikens krijgen of pleegouders in het wild of worden met de hand grootgebracht. Afgelopen seizoen werd een record van 21 stuks vrijgelaten en op dit ogenblik komen er 40 vogels bij de voedselplateaus in Plaine Lievre.

Echo's zijn vooral geen vroege vogels, dus als Jason and Gareth om 4.30 de keukentent inliepen, was alles stil. Het Echoteam staat gewoonlijk niet zo vroeg op, maar vandaag was een bijzondere dag! Op deze dag zou één kuiken gered worden, één gewisseld uit gevangenschap naar een nest en één naar pleegouders in een ander nest. Verplaatsen van kuikens is een serieuze onderneming en niets wordt aan het toeval overgelaten. Het meeste materiaal wat nodig was voor deze dag was de avond ervoor klaargemaakt om een vroege start mogelijk te maken. Nadat de koffie en het ontbijt waren genuttigd, werd van alles een laatste controle gedaan – broedmachine, batterijen en kabels, voedsel, mobiele telefoon, reserve verwarming voor het kuiken en draagmateriaal, diesel voor de Landrover, voordat we op het hobbelige pad gingen. Op het moment dat het team vertrok, hoorden we het klepperen van de voedselluikjes en de hoge tonen 'wack wack wack...' in het ontgonnen stuk van Plaine Lievre, signalen dat de eerste vogels arriveren voor hun aanvullend voedsel. Ze hebben allemaal een voorkeur voor Kaytee Exact pellets! Sommige vogels hoeven niet ver te vliegen, 'Arantxa' en 'Balthazar', b.v., brengen twee kuikens groot in de 'Long drop'

nestbox aan de rand ervan, maar 20m van hun slaappleaats!

Al de bekende Echoholtes/nestboxen en vogels hebben een naam. Dit maakt identificatie makkelijker. Om het nog interessanter te maken hebben alle verschillende groepen een themanaam, meestal gebaseerd op de holte die ze gebruiken. Een kwekgroep bestaat uit één pop en één of vijf mannen. De lezers die bekend zijn met een afgelegen veldstation zullen al geraden hebben waar de 'Longdrop' naam vandaan komt! Deze nestbox ligt vlakbij het 'longdrop' toilet! De eerste stop van de dag wordt al bereikt na vijf minuten rijden en een paar minuten lopen vanaf de Landrover. Crumpet is één van de oudst bekende Echo's, die in 1996 als volwassen vogels is geringd. Zij en haar partner Pancake zijn slechts het tweede volledig wilde paar die een nestbox gebruiken. Afgelopen jaar zorgden Noah, een pop van drie jaar oud, en haar partner Shaggy voor veel commotie toen ze een nestbox gebruikten – de eerste die ooit door een volledig wild paar werd gebruikt! Een aantal vrijgelaten vogels hebben eveneens gekozen voor nestboxen. Dit seizoen zijn er in totaal zes nestboxen gebruikt. Crumpet is ook één van de wilde vogels die aanvullend voedsel neemt. Dit seizoen hebben we verschillende wilde jonge vogels en een paar volwassen mannen gezien die zaten te eten van de plateaus of er vlakbij zaten. Dit is geweldig nieuws omdat het erop wijst dat de grote aantallen vrijgelaten vogels de andere vogels aantrekt, die hoogst waarschijnlijk leren de voedselplateaus te gebruiken. Aanvullend voedsel is een belangrijk instrument om de productiviteit te doen toenemen, vooral in seizoenen dat er een tekort is (heel gewoon op Mauritius vanwege het afgenomen bos).

Dit seizoen legde Crumpet twee bezette eieren. Echo's leggen één tot vier eieren, maar het is niet bekend dat ze meer dan twee kuikens grootbrengen. Er is niet genoeg voedsel. Sinds 1998 zijn er veel Echobroedsel verminderd, met het 'surplus' aan kuikens die of naar pleegouders met onbezette of dode eieren gaan, of naar de voliëres van het Gerald Durrell Endangered Wildlife Sanctuary (GDEWS) gebracht in Black River. Omdat poppen op wisselende dagen leggen, komen de eieren tenminste één dag na elkaar uit. Het lijkt of de derde en vierde kuikens vaker kleiner en zwakker

zijn dan de eerste twee. Dat bleek bij het derde kuiken van Crumpet.

Dit kuiken kwam vijf dagen later dan het eerste met een gewicht van 7,5 gram. Het gemiddelde gewicht voor wilde kuikens is rond de 8,5gr. Na twee volle dagen in de nestholte was het behoorlijk uitgedroogd en was niet in gewicht toegenomen. Intussen kwamen zijn broers/zussen 3-4 gram per dag aan. Een kuiken in deze situatie zal doodgaan als hij in het nest blijft. Jason en Gareth zijn op de grond onder de box om 5.20u, om te zien dat Crumpet net na hun aankomst het nest ingaat! Nu zijn ze gedwongen weer een uur te wachten totdat Crumpet tevoorschijn komt om door Pancake gevoerd te worden. Het team volgt een protocol van minimale verstoring met de wilde vogels en wachten bijna altijd tot de pop het nest verlaat als ze er klaar voor is. Hoewel dit lang wachten kan betekenen (vier uur of meer tijdens het broeden en kuikens in een vroeg stadium) wordt de kans dat het nest verlaten wordt tot een minimum beperkt. Verschillende poppen die al een aantal jaren worden gemanaged, lijken het nest juist te verlaten voor het team!

Ze verlaten bijna altijd het nest binnen een paar minuten nadat de staf is aangekomen. Ze hebben duidelijk een buitengewoon gehoor. Er is één wilde pop die maar op 1,5 m zit als het jong wordt gewogen. Ze 'praat' met het kuiken met zachte krijsende geluiden en geeft geen teken van angst. Deze Echo's zijn echt fantastische vogels!

Dus is het kuiken in kwestie uit het nest gehaald vlak voor 7.00u. Het wordt tijdens de reis vervoerd in een Curfew draagbare broedmachine, die een paar jaar geleden welwillend aan het programma beschikbaar is gesteld door de World Parrot Trust. Deze broedmachine is uitstekend geschikt voor het overbrengen van eieren en kuikens en Jason gebruikt een beetje Kiwi inventiviteit met een draagbare accu zodat hij buiten de auto kan worden gebruikt (normaal werkt hij op de plug van de sigarettenaansteker) om naar nesten te dragen. Bij de Landrover wordt een paar ml warme 'Lactated Ringers' oplossing met glucose aan het kuiken gevoerd. Er wordt aan bijna alle kuikens tijdens het vervoer naar de nieuwe locatie de benodigde vloeistof gegeven (als de krop leeg is). Het vermindert overduidelijk uitdroging en zorgt ervoor dat het kuiken zijn

bestemming in zo goed mogelijk gezondheid bereikt. Dit is vooral belangrijk als hij naar pleegouders gaat. De rit naar beneden langs de winderige, heuvelachtige Chamarel weg naar Black River neemt meer dan een uur in beslag. Het team en de kostbare lading ontmoeten Amanda bij de GDEWS voliëres, één van de fulltime handopfok medewerkers van het team. Amanda plaatst het kuiken in zijn eigen broedmachine om bij te komen, voordat hij meer vloeistof toegediend krijgt om het uitdrogingsproces tegen te gaan.

Gareth en Jason hebben geen tijd t verliezen omdat Miracle, een zeven dagen oud kuiken die uit zijn werd geholpen, klaar is om terug te gaan naar het wild. Amanda heeft Miracle zojuist gevoerd dus hoeft hij geen vloeistof onderweg. Miracle wordt naar het nest van Crumpe gebracht d.m.v. een kuikenwisseling. Het team arriveert om 9.50u en moet 40 minuten wachten voordat Crumpe het nest verlaat. Op zo'n moment is de draagbare broedmachine van belang; met 12 volt 18 amp/h accu's kan hij ca. 12 uur continue in gebruik zijn. Miracle wordt gewogen voordat hij in het nest wordt gezet. Hij wordt geruild tegen het eerste kuiken van Crumpe, die later Kaya wordt genoemd. Kaya is 1½ keer zwaarder dan Miracle en zou waarschijnlijk Miracle overvleugelen en vertrapen als ze worden gevoerd. Het plan is dus het tweede kuiken (dat 2/3 zwaarder is dan Miracle) bij Miracle te laten zitten en Kaya naar een ander plaats Woodstock nest genaamd te brengen.

Kweekvermeerdering

Op Woodstock heeft Nancy maar één kuiken van ongeveer dezelfde leeftijd en grootte als Kaya. Het is een perfecte gelegenheid voor een vermeerdering door pleegouders – anders gezegd kweekvermeerdering. Het vermeerderen van broedsels is één van de vele intensieve technieken die worden gebruikt om de productiviteit te vermeerderen. Het team vermeerdert broedsels als de situatie zich voordoet en beoordeelt elke mogelijke situatie op zijn risico's. Het wordt meestal alleen geprobeerd als van het paar bekend is dat ze het aan kunnen en ervaren zijn, c.q. of ze twee kuikens kunnen grootbrengen. Een techniek die meestal wordt gebruikt is vermindering – één of twee kuikens weghalen als ze nog gezond zijn zodat elk paar maar één of twee kuikens heeft om groot te brengen. De extra kuikens worden bij andere wilde paren ondergebracht of met de hand groot gebracht.

Voor het Echoteam is de eerste prioriteit het maximaliseren van de eiproduktie en het overleven van de kuikens en de

tweede voor het 'wilde' team het aantal kuikens die uitvliegen in het wild te maximaliseren. Het team legt zelfs in voliëres gekweekte kuikens in wilde nesten als de situatie zich voordoet. Echokuikens kunnen alleen veilig worden overgelegd voordat ze veren hebben (er is een risico dat de pop geen bevederd kuiken accepteert, zoals we hebben gemerkt met sommige kuikens in gevangenschap) en de optimale leeftijd voor overleggen is vier tot acht dagen. Kaya heeft een halfvolle krop en hoeft geen vloeistof totdat ze op de parkeerplaats van het Parakeetpad is aangekomen zo'n 25 minuten rijden van het nest van Crumpe. Voor al het transport heeft het team een kist met dingen om een kuiken tijdens het vervoer gezond te houden. De broedmachine heeft een goede thermostaat en kan de optimale temperatuur geven. Bij erg jonge kuikens is het 36-37°C. Kaya is zeven dagen oud en voelt zich lekker bij een temperatuur rond de 32°C.

Een kuiken voeren is erg simpel en kost een paar minuten. Lactated Ringers oplossing wordt verwarmd in een kleine glazen schaal, in een grotere schaal met gefilterd heet water tot ca. 40°C. Het kuiken wordt gevoerd met een plastic pipet, met een klein stukje plastic slang als tuit. Meestal zal een kuiken goed bedelen en de vloeistof enthousiast drinken.

Jason en Gareth hebben een wandeling van 20 minuten voor de boeg langs het Parakeetpad, langs een lange richel met indrukwekkende uitzichten langs Grande Gorges naar het dorp Black River en Tamari aan de kust. Maar het pad staat bloot aan de hete tropische zon en de bijna loodrechte 'South Carp' oppervlak onder de Grande Gorge kant van de heuvelkam warmen het pad op. Deze dag is een typische snikhete dag. Kaya voelt zich lekker in de broedmachine; het is waarschijnlijk koeler erbinnen dan buiten! Om naar Woodstock te komen moet je afdalen naar South Carp. Voor dit deel van de reis wordt Kaya overgebracht naar een thermoskan met wijde opening, die makkelijker te dragen is op de steile gladde helling.

Gareth gaat voorop met de thermoskan boven in zijn rugzak. Gelukkig zijn er genoeg guaven om zich aan vast te houden. De droge, losse grond lijkt of je op kogellagers loopt en één uitglijdning kan desastreuze gevolgen hebben voor het kostbare pakje op de rug van Gareth. Hij verplaatst zich echter omzichtig en vlot, met Jason in zijn kielzog, worstelend met de broedmachine tegen de dichte overhangende guaven. Ze stoppen regelmatig zodat Jason de thermoskan kan openen om het kuiken te checken. Een

paar keer zit het te hijgen – een teken van oververhitting. Dit kan gemakkelijk worden opgelost door de open thermoskan in de zachte wind te houden die de heuvel opkomt. Woodstock wordt na 20 minuten van voorzichtig kleuteren bereikt. We gaan een lange wachttijd tegemoet. Nancy is heel toegewijd en bebroed haar kuiken voor langere tijd terwijl ze intussen wordt gevoerd door haar partner Aztec. Tijdens het broedseizoen is de taak van de Echoman om gedurende de incubatie -en broedtijd voor de pop te zorgen. Dus komt hij elke twee tot vijf uur en, dat hangt van het paar af, zal hij de pop van het nest roepen en haar in de naastgelegen boom voeren of, in sommige gevallen de pop in het nest voeren. Naar mate het kuiken groeit, neemt de vraag naar voedsel toe en zowel de man als de pop zoeken voedsel en voeren het kuiken.

Dagelijks wegen

Kaya wordt drie keer gevoerd tijdens het wachten opdat Nancy het nest verlaat. De broedmachine houdt een constante temperatuur en de luchtvochtigheid wordt hoog gehouden door er stoom in te blazen. Na twee uur gaat Gareth weg om terug te klimmen naar het Parakeetpad om het kuiken in het UEA nest te checken. Tot ze 10 dagen oud zijn worden alle kuikens dagelijks gewogen en hun gewicht wordt in kaart gebracht in een grafiek met maximum, minimum, gemiddeld en 20% onder gemiddeld gewicht wordt aangegeven met een streep. Als een kuiken niet voldoende groeit en de streep loopt richting of onder 20% dan zal het team overwegen om de vogel te verwijderen. Kuikens die in een bepaalde 'neerwaartse trend' gaan herstellen niet in het nest en hebben speciale hulp nodig die het handopfok team biedt. Na tien dagen zijn de meeste kuikens om de dag gewogen totdat ze 150gr. wegen, waarna de bezoeken worden teruggebracht tot drie keer per week. Soms zal hun gewicht afnemen zelfs als ze meer dan tien dagen oud zijn. In deze situatie worden ze dagelijks gecheckt totdat een definitieve trend waarneembaar is.

Ik moet wakker blijven!

Uiteindelijk na meer dan vier uur waken bij de nestingang (die 10m boven de grond is), lezend terwijl ik probeer wakker te blijven (vanwege de vroege aanvang!), hoort Jason het geluid waar hij op zit te wachten. Het is Aztec die zijn typische indrukwekkende, neerwaartse spiraal van hoog boven de South Carp. Zijn vleugels zijn half gevouwen en hij glijdt met een schrikbarende snelheid, waarbij hij slechts

‘wack...wack.....wack.....’ roept terwijl hij neerdaalt. Vleugels worden op het allerlaatste moment gespreid voor een perfecte landing in de nabijgelegen boom. Een briljante vertoning van vliegkunst en één van de vele momenten die het werk zo vreugdevol maken!

Aztec hoeft maar één of twee keer te roepen voordat Nancy naar hem toevliegt; zij (en haar kuiken) moeten honger hebben! Ze vliegen naar een nabijgelegen boom waar Aztec haar voert en haar veren strijkt. Terwijl dit allemaal gebeurt heeft Jason Kaya voorzichtig in een stevige doos gezet in de gereedschaps tas. Om het nest te bereiken klimt hij 10m langs een gazen ladder met aluminium sporten. Hij draagt een klimharnas en boven klikt Jason zijn veiligheidshaak aan een touw lus, die vastzit aan de sport van de ladder. Nu kan hij zich veilig loslaten en met vrije handen hangen. Dit nest heeft een aparte toegangsluik die in de zijkant van de boom is gezaagd met een kettingzaag. Door het houten blok weg te halen, kan men makkelijk bij het broedsel. Hij moet eerst het kuiken Elvis genaamd weghalen, door hem in een koker te zetten die aan een lus rond de nek van Jason hangt. De houtschilfers in het nest worden verwijderd en vervangen door verse die behandeld zijn met een schimmelwerend middel en insecticide. In het verleden zijn er Echokuikens gestorven aan Aspergillose veroorzaakt door het inhaleren van schimmelsporen en aan

nestparasieten. De larven van deze vliegen voeden zich met bloed bij de neusgaten van de vogels. Behandelde schilfers verminderen duidelijk de waarschijnlijkheid van zulke voorkomende problemen.

Beide kuikens worden gewogen en aan een snelle gezondheidstest onderworpen voordat ze in het nest worden gezet. Het hele proces duurt 15 min., voordat Jason de ladder afdaald om opnieuw te wachten. Nancy vliegt een paar minuten later rechtstreeks naar het nest. Jason hoeft maar een klein uur te wachten voordat Aztec terugkeert. Nancy verlaat zonder aarzelen weer het nest. Jason klimt naar boven en controleert de kuikens. Ze hebben allebei volle kroppen, wat natuurlijk betekent dat Kaya is geaccepteerd!

Met een tevreden gevoel van opluchting maakt Jason de steile afdaling terug naar het Parakeetpad. Een succesvolle missie zoals vandaag geeft voldoening! Jason ontmoet Gareth vlakbij de top van South Carp. Hij heeft succes gehad op UEA; Maya heeft een goed gewicht voor haar leeftijd en ziet er heel gezond uit. Naarmate ze het pad doorkruisen vertonen de mannen tekenen van een lange maar zeer succesvolle dag. Ze arriveren terug op Plaine Lievre om 19.00u, op tijd voor een feestelijke gin en tonic (een Echoteam traditie!) met de rest van het team, voordat ze gaan zitten voor een uitstekend gekookt kampmaal!

Enorme populatieaanwas

In de afgelopen twee broedseizoenen is de Echopopulatie toegenomen met zo'n 80 vogels! Ongeveer de helft hiervan is in het wild uitgekomen en de rest zijn in het wild vrijgelaten. Het programma is nu volledig ontwikkeld, met de drie facetten van management (managen van wilde nesten, kweek in gevangenschap en handopfok) zo goed mogelijk verbeterd. Aan het eind van seizoen 2002/2003 waren er naar schatting 170 vogels in het wild en nog 21 in de gevangenschappopulatie op GDEWS op Mauritius. We schatten dat aan de hand van de huidige populatiegroei we nog vier of vijf seizoenen van intensief management nodig hebben voordat we het management naar een lager niveau kunnen brengen. Op dat niveau zou de populatie zich gedeeltelijk zelf in stand moeten houden (d.w.z. ze zullen nog steeds een zeker management nodig hebben). Het Echoprogramma is afhankelijk van hulp van buitenaf voor sponsoring en donaties. Iedereen die geïnteresseerd is om bij te dragen aan de fondsen van het programma of materialen wil doneren moet contact opnemen met: Vikash Tataya of Jason Malham, Mauritian Wildlife Foundation, Avenue Bois de Billes, Black River, Mauritius, Indian Ocean. mwfbriver@intnet.mu

Indonesië beëindigt de export van wildvang vogels

De vaste lezers van PsittaScene weten heel goed, dat onze pogingen om een einde te maken aan de handel in wildvang vogels op verschillende manieren gebeurt. Deze pogingen omvatten van alles zoals educatie aan vogelbezitters in de verspreidingsgebieden zodat hun vogels een lang en gezond leven kunnen leiden, tot het aandringen bij de EU om het barbaarse proces om deze dieren uit het wild te halen te beëindigen. Zoals we in het novembernummer van 2002 van PsittaScene schreven, hebben we pas geleden goed nieuws gekregen van CITES op welke manier en hoe bepaalde bedreigde papegaaien internationaal

kunnen worden verhandeld. Deze beslissingen alleen al zullen de levens van duizenden wilde papegaaiachtigen sparen. Op nationaal niveau nemen landen beslissingen over hoe wildvang vogels te ex –of importeren, en inderdaad, het volgende verhaal van Rosek Nursahid van ProFauna Indonesië beschrijft een belangrijke mijlpaal voor de papegaaien. D.w.z. ondanks dat ze de grootste exporteurs van wilde papegaaien ter wereld zijn, heeft de Indonesische regering – met duidelijk aansporing en aanmoediging van Rosek en zijn collega's – zijn export van wildvang vogels teruggebracht tot NUL. We zijn uitermate

blij met dit resultaat en zijn er trots op ProFauna te hebben kunnen steunen om de Indonesische bevolking te wijzen op de toestand van hun unieke vogels. Er zal ongetwijfeld nog aanvullend werk te doen zijn om zaken als inheemse handel in wildvang vogels binnen Indonesië en eveneens het hoofd te bieden aan de export van wildvang vogels door ze “gekweekt in gevangenschap” te noemen, maar het feit dat de Indonesische regering bereid is geweest een pro-papegaaien standpunt in te nemen, vinden we uitermate bemoedigend.

Tekst en foto's van Rosek Nurhasid, ProFauna Indonesië

Meer dan 15.000 papegaaien worden ieder jaar gevangen op Noordelijke Molukken. Dit aantal is gebaseerd op een zorgvuldig onderzoek op de handel in Indonesië uitgevoerd door ProFauna Indonesië in 2001.

De onderzocht gebieden omvatten Noordelijke Molukken, Papoea, Soemba, Java, Bali en Singapore. De meeste van de gevangen vogels op de noordelijke Molukken en Papoea worden dan getransporteerd naar Java. Onderzoek van ProFauna op de vijf grootste markten van

Java toont aan dat 47% van de verhandelde papegaaien op de lijst van beschermde soorten staan. Volgens de Indonesische Wet no. 5/1990 is de handel in beschermde soorten verboden en staat er een straf van 5 jaar op en boetes van 100 miljoen roepia's (€10.000). Hoewel

ze beschermd zijn, worden er nog steeds veel bedreigde papegaaien vrijelijk en open verhandeld op markten zoals de Palmkaketoe *Probosciger atterimus*, Molukkenkaketoe *Cacatua moluccensis*, Geelkuifkaketoe *Cacatua sulphurea* en anderen. Er werd op de Pramuka markt in Jakarta een Molukkenkaketoe aangeboden voor 500.000 – 100.000 roepia's (€56 – 110). In 2001 overschreed de vangstquota vastgesteld door PHKA (Forest Protection en Nature Conservation) van het Ministerie van Landbouw van de Republiek Indonesië. Er was in 2001 bijvoorbeeld geen enkele vangstquota voor de Witte kaketoes; feitelijk toont het resultaat van het onderzoek door ProFauna aan dat meer dan 364 Witte kaketoes op de noordelijke Molukken worden gevangen om ze naar dierenexporteurs in Jakarta te sturen. Sommige exporteurs zijn Hasco, CV (Ltd.) Rahmat en CV Arus Fauna.

Campagne voeren met beroemdheden

Nadat het rapport "Vliegen zonder vleugels" was uitgebracht waarin de resultaten van het onderzoek van ProFauna naar de Indonesische papegaaienhandel in stond, is ProFauna nu bezig met een serie campagnes om papegaaien in Indonesië te beschermen. We hebben posters, brochures en DVD's verspreid onder schoolkinderen en dorpelingen. De brochure wordt gesponsord door World Parrot Trust, terwijl de DVD wordt gesponsord door RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals). Om de jeugd aan te moedigen en te stimuleren om papegaaien te beschermen, hebben we voor deze campagne de hulp ingeroepen van verscheidene Indonesische beroemdheden. We zijn blij te kunnen melden dat beroemdheden zoals SLANK, Cokelat Band en Laluna Band positief hebben gereageerd op ons verzoek. ProFauna Indonesia heeft toen de posters en de brochures gemaakt met de verklaring van SLANK m.b.t. de bescherming van papegaaien. SLANK bestaat al 19 jaar en is de meest bekende Indonesische rock 'n roll band voor de Indonesische jeugd. De posters werden verspreid op scholen, universiteiten, NGO's, dorpelingen en het gewone publiek. Sommige fans van de groep bezochten het kantoor van ProFauna Indonesia en vroegen om meer informatie over de campagne ter bescherming van de Indonesische papegaaien. Van tevoren had ProFauna Indonesia een campagnetoer in zeven grote steden van Java en Bali gemaakt. Tijdens de succesvolle campagne lieten leden van ProFauna twee enorme ballonnen op in de

vorm van een papegaai. In het drukke centrum, deelden de leden brochures uit met boodschappen over bescherming van papegaaien. De campagnetoer trok de aandacht van de media. Meer dan 40 media waaronder een nationaal TV-station zond het programma uit.

Dialog met het Huis van Afgevaardigden

ProFauna beschouwt het bewustwordingsprogramma een vitaal onderdeel voor dorpelingen die in het gebied vlakbij de locaties van de stropers liggen. Er werd campagne gevoerd in deze gebieden door, op 14 november 2002, een dialoog aan te gaan met het Huis van Afgevaardigden, wat in Indonesië Dewan Perwakilan Rakyat Daerah (DPRD) North Maluku Region heet. De eerste dialoog waarbij vijf leden van ProFauna waren betrokken werd niet alleen bijgewoond door DPRD leden maar ook door andere officiële overheidsinstellingen. Zoals het Ministerie van Milieu, Toerismeafdeling en andere NGO's. Op 28 november 2002 hielden leden van ProFauna opnieuw discussies met DPRD, ditmaal met de DPRD van de noord Molukse Provincie. Ze verlieten voorspoedig en bereikten positieve resultaten. DPRD en ook andere lokale regeringen steunden de aanbevelingen van ProFauna om het stropen van papegaaien op de noordelijke Molukken te stoppen. De regering gaf aan dat ze de vergunning aan vogeldealers in Ternate-Noord Molukken wilden intrekken. De leden van het Huis van Afgevaardigden en de lokale regering gaven toe dat de bescherming van papegaaien in hun eigen habitat op lange termijn profijt zal opleveren vooral op toeristisch gebied.

Educatie voor schoolkinderen

De leden van ProFauna Indonesia leidden eveneens een campagne in Ternate met schoolkinderen als doel. Op 12 december 2002 verzamelden ze SMU en SMP studenten (Senior en Junior). Zo'n 450 studenten werd een film vertoond van "Vliegen zonder vleugels" die de onderzoeksresultaten vertoonden van de papegaaienhandel in Indonesië. De film kreeg een warm onthaal van de studenten. Ze volgden de sessie met vragen en antwoorden op uiteenlopende zaken. "ProFauna hoeft niet bang te zijn voor leden van TNI (Indonesische leger) die meestal de inheemse vogel van de Molukken naar Java transporteert", beweerde één van de studenten die zich zó kwaad maakte over de betrokkenheid van TNI die vaak de 'souvenirs' van de

Molukse vogel meebrengen nadat ze hun taak op de Molukken hebben volbracht.

Bewustwordingsprogramma voor dorpelingen

In december 2002 leidden leden van ProFauna Indonesia bewustwordingsprogramma's voor dorpelingen in vijf districten van de noord Molukse provincie, Obi, Bacan, Oba Selatan, Wasilei en Jailolo Selatan. De afstand tussen elk district is heel groot, dus moeten ze per schip reizen van eiland naar eiland. Het schip rolt op de zware golven van de oceaan die de eilanden in noord Molukken verbindt en maakt iedereen die hier niet aan gewend is zeeziek. Men moet behoorlijk fit zijn en een groot uithoudingsvermogen hebben om dit programma te leiden! Het programma liep goed, vooral als ProFauna de film "vliegen zonder vleugels" vertoonde. Zo'n 100 dorpelingen drongen samen in het huis van het hoofd van Kosa in Zuid Oba district om de filmshow te zien. Zo'n 35% van de dorpelingen van dit dorp zijn papegaaienvangers. De meeste gevangen vogels worden naar de dealer in Ternate gestuurd, die ze naar verschillende exporteurs in Jakarta vervoert. ProFauna Indonesia heeft voortdurend campagne gevoerd voor bescherming van de papegaaien in Indonesië en lobbiet luchtvaartmaatschappijen om het vervoer van papegaaien voor commerciële doeleinden te stoppen. Bovendien moedigt ProFauna Indonesia de boswachters van het Ministerie van Landbouw programma's voor inbeslagname om de illegale vangst te stoppen van beschermde papegaaien. Veel van de beschermde papegaaien worden in beslag genomen, maar resulteren in het probleem om een opvangplaats voor ze te vinden. Feitelijk zijn er geen opvangcentra voor papegaaien in Indonesië.

De regering belooft de papegaaienexport te stoppen

ProFauna Indonesia moedigt eveneens de hoofddirectie van Forest Protection en Nature Conservation van het Ministerie van Milieu de regering te vragen het stropen te stoppen en de export van papegaaien direct uit het wild te verbieden. In de dialoog met ProFauna Indonesia verklaarde Mr. Adi Susminato van PHKA dat hij instemde met de aanbeveling van ProFauna. De Indonesische regering heeft beloofd de export van papegaaien direct uit het wild te verbieden en ook het stropen van wilde papegaaien te verbieden.

Halsbandparkieten in Engeland

Door Chris Butler

Gedurende de herfst van 2000 begon ik mijn doctoraalstudie met de populatiebiologie van de Halsbandparkieten *Psittacula krameri* In Engeland. Toen ik begon was er weinig gepubliceerd over de biologie van deze soort in Groot-Brittannië. Het was bekend dat ze in 1969 begonnen te broeden op Southfleet, Kent en dat de populatie langzaam uitgroeide tot 500 stuks in 1983 toen het geaccepteerd was door de Unie van Britse Ornithologen als een gevestigde exotische soort. Een onderzoek naar hun slaappleaatsen in 1996 berekende dat de populatie was gegroeid naar 1500 stuks. Er werd een klein artikel over de broedbiologie van de Halsbandparkieten gepubliceerd, suggereerde dat ze een lage reproductie hadden en slechts 0.8 jongen groot konden brengen in de UK. Uiteindelijk werden er meerdere artikelen gepubliceerd die uitwees dat de vogels in de UK een mengeling was van twee Indiase soorten, *P.k.manillensis* (uit zuid India en Sri Lanka) en *P.k. borealis* (uit noord India en Nepal). Halsbandparkieten zijn een serieuze pest voor de oogst op het subcontinent van India en men maakt zich zorgen dat als de populatie blijft uitbreiden ze eveneens een pest voor de oogst kunnen worden in de UK. Bovendien beginnen ze al vroeg in maart te broeden, veel eerder dan de inheemse hollenbroeders en kunnen dus eventueel een bedreiging voor nestgelegenheid voor de inheemse soorten worden. Daarom dacht ik dat het de moeite waard zou zijn om hun biologie verder te bestuderen om te zien of de populatie verder zou groeien en of ze mogelijk een nadelige invloed op de inheemse soorten en/of oogsten zouden hebben. Toen ik mijn onderzoek startte, besloot ik eerst de distributie van de Halsbanden in the UK in kaart te brengen. Ik zette een vraag naar observaties op een paar lokale e-maillijsten en kreeg een aantal reacties. Een journalist van de Evening Standard nam contact op en bood aan een verhaal over de parkieten te schrijven met de vraag dat mensen hun observaties naar mij moesten sturen. Ik stemde toe, niet te weten dat dit de grootste krant in de UK was. Op de avond dat het artikel was geplaatst, werd ik overspoeld met telefoontjes en moest ik overhaast een antwoordapparaat kopen voor mijn kantoor. Toen ik de volgende dag terugkwam, ontdekte ik dat het bandje volledig ingesproken was!

Door de observaties die mensen me vertelden samen te voegen, gekoppeld aan de rapporten van County Bird Recorders, kwam ik al snel tot de conclusie dat de verspreiding van de Halsbandparkieten vele malen groter was dan voorheen was gerapporteerd. Ze waren niet alleen aanwezig in het gebied van Groot Londen, maar hadden zich ook in het omliggende platteland verspreid en broedden slechts 8 mijl van Oxfordshire. Bovendien was er een behoorlijk populatie op Isle of Thanet (Kent), zowel als een kleine populatie in Brighton (Sussex) en Studland (Dorset).

Slaappleaats in Esher

De volgende fase was de parkieten te gaan tellen. Ik bezocht de meest bekende slaappleaatsen (Esher Rugby Club in het gebied van Groot Londen) en ontdekte dat de populatie enorm was toegenomen sinds 1996. Er waren ca. 3000 parkieten op deze een plaats alleen al tijdens de winter van 2000/01! In totaal waren er in de herfst en winter van 2000 4500 vogels – drie keer het aantal van 1996. De populatie leek toe te nemen met 25% per jaar. Dit werd in de volgende jaren bevestigd - er waren 6000 vogels in de herfst en winter van 2001 en 7500+ tegen 2002 (zie figuur 1)

Dus wat joeg deze exponentiele toename op? Tijdens 2001/02 observeerde ik 70 nesten van Halsbandparkieten in het gebied van Groot Londen, Isle of Thanet en Studland. Het broedsucces over deze periode was aanzienlijk hoger dan voorheen was gemeld; de parkieten vlogen uit met een gemiddelde van $1,6 \pm 0,3$ jongen per nest. Dit reproductieve cijfer is gelijk aan die van India en Pakistan.

Gekoppeld aan hun lange levensduur (tot 34 jaar in gevangenschap) en het gemis aan vijanden (nog sperwers *Accipiter nisus* nog boomvalken *Falco subbuteo* hebben deze parkieten kunnen vangen, (hoewel gezien is dat ze het probeerden), deze reproductie cijfers lijken te bevestigen dat Halsbandparkieten in de toekomst zullen blijven toenemen. Maar sommige populaties groeien harder dan anderen. Terwijl de populatie in Groot Londen snel groeit, groeit de populatie in Kent langzamer. Er werden in 1996 299 parkieten geteld op hun slaap/rustplaats in Ramsgate (Isle of Thanet). Tegen de winter van 2001/02 was deze populatie toegenomen tot 540 vogels. Deze populatie groeit maar zo'n 13% per jaar,

in vergelijking met de populatie in Groot Londen, die het dubbele groeit. Eén mogelijke reden hiervoor kan zijn dat de kuikens elk jaar illegaal worden geoogst. Toen ik mijn studie begon, was ik heel verbaasd dat verschillende bomen in Isle of Thanet inkervingen hadden. Toen ik met de parkmanager praatte, bevestigde hij dat deze inkervingen waren gemaakt om de nestlingen er uit te halen, maar de politie had nooit de verantwoordelijke perso(o)n(en) gepakt. Het was een beetje alarmerend dat nestrovers niet alleen in tropische landen voorkomt maar ook in Engeland. Desondanks blijven de populaties op Isle of Thanet en Groot Londen groeien. In theorie kunnen ze problemen veroorzaken voor inheemse soorten, waaronder de torenvalken *Falco tinnunculus*, spreuwen *Sturnus vulgaris*, houtduiven *Columba oenas*, kauwtjes *Corvus monedula* en groene spechten *Picus viridis* (die altijd voor 20% hun nesten hergebruiken). Maar er zijn nog steeds te weinig parkieten om veranderingen in hun populatie te volgen volgens Breeding Bird Surveys van de British Trust for Ornithology. Dit betekent dat alle waargenomen variaties in voornoemde soorten populaties niet te wijten kan zijn aan de parkietenpopulatie.

Mogelijke negatieve invloeden

Naarmate de populatie blijft groeien, is er zeker een mogelijkheid dat de parkieten een negatieve invloed op de inheemse soorten. Maar ik verwacht dat hun invloed beperkt zal blijven, omdat Halsbandparkieten alleen hun nestgelegenheden verdedigen, in plaats van de hele boom. Dat betekent dat je een Halsbandparkieten kunt vinden die maar een paar voet van een Europese spreuwen of kauwtje nestelt. Bovendien elke inheemse soort kan een type nest gebruiken die Halsbandparkieten niet aanstaan. Spreuwen zullen b.v. in gebouwen nestelen (wat parkieten in de UK blijkbaar vermijden). Torenvalken, houtduiven en kauwtjes zullen allemaal nesten bezetten, die te groot zijn voor de parkieten en het overgrote deel van de groene spechten maken ieder jaar een nieuw nest.

Boven hun mogelijke nadelige invloed op inheemse soorten, kunnen Halsbandparkieten een mogelijke pest zijn voor oogsten. Er zijn aanwijzingen dat dit serieus genomen moet worden in de UK. De Kingston Guardian schreef in oktober 2002 dat parkieten een wijngaard hadden gedecimeerd in Painshill Park (Surrey). In

plaats van hun 3000 flessen rosé wijn, konden de medewerkers maar 500 flessen produceren omdat de parkieten een groot deel van de druiven hadden opgegeten. Maar zullen ze zich in het omliggende platteland verspreiden? ER wordt algemeen aangenomen dat deze parkieten afhankelijk zijn van vogelvoerplaatsen om te overleven in de UK. Maar dat hoeft niet zo te zijn. De vogels in Brighton b.v. overleefden 8 jaar lang in het wild voordat ze het gebruik van voerplaatsen doorkregen. Toen parkieten verhuisden naar Upper Norwood Grove in Groot Londen, duurde het 16 maanden voordat ze het gebruik van voerplaatsen doorhadden. Het lijkt daarom, hoewel

voerplaatsen helpen, het voor parkieten niet noodzakelijk is om te overleven. Inderdaad worden er nu regelmatig parkieten gezien op het platteland van Berkshire en Surrey waar voerplaatsen relatief schaars zijn. Tenslotte lijkt het dat de halsbandparkieten zullen blijven toenemen in aantal en hun gebied in Zuid Engeland zullen uitbreiden. Ze hebben een reproductief cijfer gelijk aan dat in hun land van oorsprong en ze hebben geen natuurlijke vijanden. Hoewel ze voerplaatsen zullen bezoeken, lijkt het er niet op dat ze de voerplaatsen nodig hebben om te overleven in het relatief milde klimaat van Engeland.

Het publiek is gek op ze!

Het is aan te nemen dat de halsbandparkieten doorgaan met schade aan oogsten omdat ze verder toenemen. Maar het gewone publiek lijken een totale gunstige indruk van deze geïntroduceerde exoten te hebben. Ca. 8 van de 10 mensen die reageerden op de Evening Standard zeiden dat ze het leuk vonden deze heldergroene tropisch aandoende vogels te zien in hun plaatselijke parken en tuinen. Halsbandparkieten blijven bestaan in de UK en de meeste mensen zijn hier blij om.

Het onderzoek naar de Goudparkiet wil bijdragen aan zijn overleven

Door Glenn Reynolds, foto's Rosemary Low

We hebben ons lang zorgen gemaakt over deze Braziliaanse soort, die geleden heeft onder het enorme verlies van zijn regenwoud en waar naarstig naar gezocht is voor de illegale handel; daarom startten we in mei 1999 het "Golden Conure Survival Fund" van WPT-USA. We namen contact op met Carlos Yamashita, de leidende bioloog in Brazilië, die voorheen onderzoek deed naar de Goudparkiet en zijn noden. Hij gaf aan dat hij graag meer wilde doen voor zijn bescherming. We publiceerden een gedetailleerd voorstel van Charly Munn in het augustus 1999 nummer van PsittaScene.

Geschiedenis

De Goudparkiet *Aratinga guaruba* staat tevens bekend als de Queen of Bavaria. Hoewel hij sinds midden 1940 te boek staat als bedreigd is er formeel geen studie naar gedaan omdat zijn gebied beschouwd werd als zó afgelegen dat hij veilig was. Begin jaren 70 werd er gebouwd aan de Tucuruí dam, die bij uitvoering ca. 1500km² regenwoud onder water zette. De dam veroorzaakte de aanleg van twee grote snelwegen en een snelle toename van kolonisatie rond zijn grenzen. Met de TransAmazon snelweg slokte de dekolonisatie 100.675 hectaren op. Voor een nieuwe toegangsweg die parallel loopt aan de rechterkant van het reservoir werd nog eens 311.025 hectaren ontbost voor hervestiging van ontheemden kolonisten. Zeventig procent van de totale ontbossing die sinds 1977 in Brazilië voorkomt, vindt plaats in de noordoostelijke gebieden waar de Goudparkiet leeft, bijna 13% sinds 1988. Met als resultaat een totaal verlies van meer dan 37 miljoen acres (1 acre is ±4000m²) regenwoud.

De meest duidelijke bedreiging is dramatische ontbossing. Voorafgaand aan de constructie van de Tucuruí dam, werd het wildlife in het Tocantins basin gezien als het rijkste en meest gevarieerde ter wereld. De schatting was dat tevens 294 soorten inheemse vogels werden verjaagd. Het uiteindelijk reservoir zette 2.875 km² regenwoud onder water. Er werden, toen het gebied eenmaal onder water stond, 1600 eilandjes gevormd door overgebleven heuveltoppen, die allemaal enorm ontbost zijn. Lokale mensen leasen of verkopen hun eigendom gemakkelijk aan houtkapbedrijven, die selectief het land weggappen en vaak het met de grond gelijkmaken nadat ze de overgebleven bomen en struiken afbranden. Selectieve houtkap vernield nestbomen of laat ze onbeschermd achter waardoor de kans voor stropers toeneemt; bovendien worden onbeschermd nestbomen gemakkelijk bij harde wind omgeblazen. De gebieden worden verbrand om het land te "reinigen" voor beplanting. Het land wat van nature onvruchtbaar is voor beplanting wordt door het proces van verbranding vruchtbaar gemaakt, maar het zal slechts een paar jaar oogst geven voordat het weer onvruchtbaar wordt. De boeren worden weer gedwongen tot dezelfde cyclus van herlokatie en ontbossing. Slechts 5% van het land werd eigenlijk gezuiverd voordat de Tucuruí af was en het overstroomde van het reservoir. De ontbinding van het regenwoud onder het wateroppervlak heeft geresulteerd in het vrijkomen van methaangassen en koolstofdioxide, die de gebieden rond het reservoir onbruikbaar hebben gemaakt. De kwaliteit van het water is bijna onbruikbaar en is in het grondwater

gesijpeld en besmet bronnen mijlenver in de omtrek. Het water in het reservoir heeft een gemiddelde omloopsnelheid van 51 dagen, terwijl de Caraipé branche een omloopsnelheid heeft van 7 jaar. De ontbinding zorgde er ook voor dat het wateroppervlak onmiddellijk bedekt werd met waterplanten na aanvang van de overstroming. Waterplanten staan er om bekend dat ze een belangrijke medium zijn voor muskieten. Het gebied is voor tientallen jaren zó vergeven van de muskieten dat het grotendeels onbewoonbaar is geworden voor mens en dier.

De stad Paragominas, in het hart van het gebied, is nu omringd door een verwoest landschap. De afgelopen jaren is tweederde van de houtfabrieken buiten werking, wat erop wijst dat lokale houtbronnen zijn uitgeput. Dit betekent dat bossen die voedsel voor lokale fauna waarschijnlijk zullen worden gekapt in de nabije toekomst. De landelijke sociale omstandigheden brengt deze hausecycly van hout voort, wat een verder obstakel betekent in het gevecht tot overleven voor de Goudparkiet.

Beschrijving

De Goudparkiet is een diepgele vogel met donkergroene dekveren. Het verenkleed van de jonge vogel is hetzelfde maar met rondom strepen van donkergroen die meestal achter op de kop, de teugel en de borst zitten, maar verschilt per vogel. Hun geroep kan het best omschreven worden als een lang zich herhalend keek, keek, keek. Ik zou hun karaktertrek in gevangenschap als een kruising tussen een Hyacint ara en die van een Zonparkiet *Aratinga solstitialis*. Ze zijn heel speels en clownesk.

Aanvang van de studietijd

We stooten pas geleden op een groep Goudparkieten vlakbij een gemeenschap van “sem-terras”, boeren zonder land, die kleine stukjes land krijgen om te bewerken d.m.v. een controversieel agrarisch reform programma van d eregering. Totaal geïsoleerd en achtergesteld, de hygiënische omstandigheden waren zo verschrikkelijk dat malaria de gemeenschap was binnengedrongen. Het was puur geluk dat Yamashita’s team geen enkele ernstige ziekte opliep. Tijdens de aanvang van de studietijd, spoorde Carlos 13 actieve nesten op binnen 90km van Paragominas, allemaal in ontboste gebieden op maximaal 3km van regenwoudstroken die intact waren. Dit wil niet zeggen dat ontboste gebieden populaties van Goudparkieten in stand kunnen houden; eerder dat de bosstroken selectief zijn gekapt en daarom niet genoeg stronken over hebben om de vogels te steunen. Zoals voorheen beweerd zijn deze open gebieden veel kwetsbaarder voor wind en vaak zullen omvallen, waardoor de vogels op zoek moeten naar ander geschikte nestplaatsen en zo de groepen blootstellen aan andere gevaren. Bovendien het feit dat deze stronken niet binnen het beschermde boslabrynt liggen, maakt het werk van lokale stropers makkelijker.

Stropen

De lokale bevolking is nooit gecompenseerd voor het verlies van hun land anders dan hierboven genoemd. Ze zijn hier nooit financieel of sociaal van hersteld en ze zijn bereid bijna alles te doen om te overleven. Sommigen van hen zijn papegaaivangers geworden om hun gezin te onderhouden. Omdat er alom armoede heerst in dit gebied is het te begrijpen dat stropen voor de illegale vogelhandel ook bloeit. Goudparkieten brengen op de markt een hoge prijs op en de vraag blijft groot. Hun schitterende kleuren maakt het gemakkelijk ze mijlener te traceren en te volgen, omdat hun gedrag tot samenscholing gegarandeerd leidt tot de vangst van een groot aantal vogels in één keer. De toekomst van de Goudparkiet in het wild is op zijn zachtst gezegd precair; er moeten energieke en nieuwe beschermingsmaatregelen genomen worden die er voor instaan dat tenminste sommige groepen kunnen overleven en gedijen in hun natuurlijke habitat.

Bescherming van nestbomen

Carlos heeft voorgesteld om de kunstmatige nestboxen en betaalde opzichters te gebruiken om de bekende nesten te beschermen tegen verder

stropen. Beide voorstellen zijn uitvoerbare opties en kunnen gemakkelijk en goedkoop worden uitgevoerd in korte tijd in vergelijking met een ecotoeristisch kamp.

Ecotoerisme en landaanwinst

Ecotoerisme is een beschermingsmiddel die effectief gebleken is, als het goed wordt toegepast. In het geval van de Goudparkieten wordt hun zeldzaamheid en esthetische uiterlijk alom gewaardeerd door serieuze vogelaars en natuurenthousiastelingen. Trouwens ondanks de uitgebreide vernietiging van de primaire bossen, groeit het secundair bos nog steeds door en herbergt een indrukwekkende biodiversiteit. Op nog geen 40km van Paragominas, en binnen twee uur, zag Richard Hartley, onderzoeker van BioBrasil, vier soorten papegaaien, waaronder een groep van 5 Goudparkieten, een paar Kraagpapegaaien *Deroytus accipitrinus*, een paar Groenvleugel ara’s *Ara chloroptera* en Geelvleugel ara’s *Ara macao* evenals twee Koningsgieren, allemaal in een uitgedund bosstuk. Er zijn een serie van inheemse reservaten binnen het gebied. Terwijl er hout wordt onttrokken in sommige gebieden, laten andere stammen hun bos in tact. Carlos denkt dat daarom de beste beschermingsstrategie zou zijn bosland te kopen wat sommige vogels huisvest en grenst aan de reservaten waar houtonttrekking afwezig is of minimaal. In theorie zal dit project een weerspiegeling zijn van de zeer succesvolle ecotoeristische plaats die BioBrasil heeft gebouwd om een grote groep Hyacint ara’s in Piaui te beschermen. Op 15 juni 1999 kocht BioBrasil 2000 hectare droog tropisch regenwoud aan om de Hyacinten te beschermen. Daarna konden ze nog eens 2000 hectare kopen van hun winst. Vanaf 1 mei tot 15 augustus 1999 huisvestte BioBrasil een aantal wetenschappelijke onderzoekers, fotografen en een TV-team van Fox-Family Channel. De bruto inkomsten hiervan waren ca. \$14.000 waarvan de helft winst was. Dezelfde strategie zou werken bij de Goudparkiet in gebieden die geschikte bevonden zijn en aangekocht door WPT en de BioBrasil Foundation. De meest geschikte plaatsen voor door toerisme gefinancierde bescherming voor de Goudparkietennesten zouden die zijn die makkelijk te bereiken zijn over normale wegen of over water vanaf de vliegvelden. In praktijk zijn Belem en Santarem waarschijnlijk de twee steden die vermoedelijk dienst gaan doen als luchthavens voor bezoekers, die

gegarandeerd de beschermde Goudparkieten willen zien.

De aanvangsdoelen van dit project waren te zoeken naar de soorten en ze in kaart te brengen en hun nest -en rustbomen te lokaliseren in het gebied van Cupim River ten zuiden van Belem. Deze zoektocht heeft nauwkeurig de beste rustbomen vastgelegd op bereikbare plaatsen, die BioBrasil in staat stelt om geormerkte fondsen vrij te maken die op dit moment beperkt zijn tot twee activiteiten: één is aankoop van habitat rond de nesten van deze soort en twee is opzetten van infrastructuur voor ecotoerisme. Voor elke dollar die WPT bijdraagt aan de zoektocht naar rustbomen, zou BioBrasil dit tot 5-15 dollar kunnen vermeerderen voor gelijkwaardige fondsen om bospartijen aan te kopen, en voor het aanstellen van permanente bewakers en een rustieke ecotoeristische plaats. De gelijkwaardige fondsen zijn strikt beperkt voor aankoop van bos en de bescherming van de verworven habitat en kan niet worden gebruikt voor onderzoek. Om deze fondsen vrij te maken, moet het zoeken naar de nestboom succesvol zijn. De mogelijkheid voor de WPT om hun steun 5-15 keer zoveel vrij te maken voor fondsen zou dit project vooral aantrekkelijk maken, omdat dit de kansen enorm vergroot dat het aanvangskapitaal een voortdurende, zichzelf dragende beschermingspoging zal opleveren voor deze verbazingwekkende maar onbekende soort.

De inkomsten van het ecotoerisme zou eventueel de bescherming van de in kaart gebrachte nest -en rustplaatsen jaarlijks moeten steunen.

Verspreiding en wilde populatie

Goudparkieten zijn verspreid over geïsoleerde gebieden over noordoost Brazilië, ten zuiden van de amazone rivier, in oost Pará en noordelijk Maranhão tot aan de westelijke rand van Tapajós. Hun verspreiding is teruggelopen tot zo’n 30% in de afgelopen tientallen jaren. Hoewel ons veldproject totnogtoe geen uitgebreide populatieonderzoek heeft omvat, heeft Carlos geschat dat er zo’n 2000 vogels nog in het wild leven en waarschuwt dat hun aantal de 3000 zeker niet zal overschrijden.

De verspreiding van de Goudparkieten strekt zich tot ver in het stroomgebied van de Amazone uit tot aan de rechteroever van de Madeira Rio in de staat Amazonas; de vogel verspreid zich zo oostelijk tot aan de Gurupi in de staat Maranhão. Hij komt veelvuldiger voor (bijna tien keer) binnen de grenzen van het huidige studiegebied. Dit valt toevalligerwijs samen met de zwaarste ontbossingzones.

Dieet van wilde vogels

In onze huidige onderzoeksgebied wordt overwegend de zaden van *Croton matouensis* door Goudparkieten gegeten, die familie is van de beverbonen. Het fruit lijkt in grootte en uiterlijk op een groengekleurde zwarte bes en bevat drie of vier zaadjes. Deze zaden worden door bijna alle grote papegaaien in het gebied gegeten. De buitenkant is hard en ze moeten een sterke bek hebben om ze open te maken om bij de zaden te komen. Deze boom is er in overvloed en wordt meestal niet gekapt voor zijn hout, voedsel is geen ernstig probleem in dit gebied. Carlos beweert dat een groep Goudparkieten op één blijven totdat al het fruit op is, wat ca. drie dagen vergt.

In Tapajós meldt Gil Serique dat ze eten van Muruci fruit *Byrsonima crista* een soort bes die ook graag door mensen wordt gegeten. Hij heeft ook gezien dat Goudparkieten zich voeden met mango's, die overal voorkomt in Brazilië. Açai (uitgesproken als assai) een Indiaanse betekenis van "druip boom" staat ook in hun normale dieetlijst en hij beschrijft hem als een Muruci, maar behoort tot de palmsoorten Euterpe. Deze plantensoort is zwaar geëxploiteerd voor de kern en de laatste 10 jaar vanwege zijn ijzerrijke fruitpulp, dat overvloedig verkocht wordt in Brazilië. De kernen van deze palm eten is de laatste twee jaar een rage geworden. Het wordt geëxploiteerd door de bevolking in de gebieden aan de riviermondingen en de zaden worden overwegend gebruikt als kunstmest voor groentegewassen.

Broedgedrag van de Goudparkieten

Carlos beweert dat wilde Goudparkieten heel nerveus zijn rond hun nesten vooral wanneer de familie groter is dan zeven of negen vogels. Hij constateert veel agressie tussen de oudere vogels, dat erop kan duiden dat het tijd wordt dat de oudere jongen de familie moeten verlaten om hun eigen clan te vormen. Hij zag ook dat er hoop gebroken eieren in de nestholtes lagen en adviseert aan kwekers hun eieren over te leggen bij andere gelijksoortige vogels met beter nestgedrag, als dat mogelijk is.

DNA resultaten

De eerste fase van onze studie, die buiten Paragominas Park lag, was te proberen om actieve, productieve nestplaatsen te vinden en ze biologisch te controleren. Bovendien wilden we de bloedmonsters analyseren om uit te vinden in welke graad de leden van clans verwant aan

elkaar waren en uit te vinden in hoeverre ze onderling verwant waren. In de eerste zes maanden van de studie lokaliseerde Carlos dertien actieve nesten.

De laatste keer dat ik met Carlos correspondeerde, had hij 22 volwassen vogels gevangen voor monsters. Er bestaat geen twijfel dat we nog veel meer vogels moeten vangen voor monsters. Totnogtoe wijzen de DNA-testen erop dat de vogels binnen de clan bijna allemaal van één familiegeslacht zijn en dat de gevangen vogels uit verscheidene clans overwegend nauw verwant zijn. Carlos beweert dat de verwantschapsband véél nauwer is dan zou verwacht worden in een geografisch verspreide groep zoals hij die heeft getest. Dit betekent grote problemen voor deze soort als er niet direct actie wordt ondernomen. Van belang te vermelden is, dat er tevens een jonge pop "helper" binnen de clan is die onverwant lijkt te zijn.

De resultaten van de genetische testen totnogtoe wijzen erop dat alle vogels binnen een bepaalde groep nauw verwant zijn met uitzondering van de jonge onverwante pop. Dit verandert de manier waarop aviculturisten tegen de Goudparkieten aankijken compleet. Wat voorheen werd uitgelegd als broeden in groepsverband bij wilde Goudparkieten werd verkeerd uitgelegd. Dit zijn geen groepen van onverwante vogels die concurrerende legfels produceren van nakweek in een gezamenlijk gebied. Dit zijn familiegeslachten van verwante vogels, die een nestholte delen, de taak van bescherming van het nest en mogelijk helpen bij grootbrengen van de jonge vogels van het ouderpaar. Er zijn nestholten gevonden die 12 tot 18 inches (1 inch is 2,54cm) doorsnee zijn en vijftien voet (1 voet is 12 inches) diep.

Kweek in gevangenschap

Ik heb verschillende grote Goudparkietenkwekers over de hele wereld bezocht en ontdekt dat de gemiddelde leeftijd van de eerste succesvolle nakweek in gevangenschap ligt tussen de 6 en 8 jaar. Dit lijkt een veel aannemelijkere leeftijd om te verwachten dat Goudparkieten gaan broeden, dan de 2 tot 3 jaar wat door zoveel kwekers in de VS beweert wordt, als ze hun nakweek willen verkopen.

Ons onderzoek in dit gebied van Brazilië heeft een dramatische achteruitgang van het primair regenwoud blootgelegd, wat een terugslag heeft op honderden soorten vogels, zoogdieren, reptielen, amfibieën en vissen. Om de Goudparkieten te helpen

zal de economie in het gebied een stimulant moeten krijgen, wat als voordeel de vermindering van de vogelvangst voor de illegale vogelhandel oplevert en de vernietiging van de regenwouden.

De meest bekende manier om een populatie in gevangenschap bij te houden, is d.m.v. een studbook. Er bestaat een Goudparkieten studbook, maar het is al sinds januari 1998 niet verschenen. Deze meest recente uitgave van het studbook vermeldt 804 Goudparkieten in gevangenschap wereldwijd, waarbij sommige kwekerijen zo'n 50 stuks huisvesten. In het algemeen houdt ik er in de regel rekening mee dat tenminste voor elke geregistreerde vogel er een ongeregistreerd is; daarom zou de populatie in gevangenschap wel eens zo'n 1600 vogels kunnen zijn.

Goudparkieten lijken vruchtbaar te zijn vanaf dat ze gaan broeden. Ze leggen gemiddeld vier eieren en zo'n drie keer per jaar. Mijn paar legde hun eerste legsel op de leeftijd van vier jaar. Ze legde drie legsel na elkaar met 6 eieren, maar ze waren allemaal onbezet.

Ik vind ze erg nerveus en beschermend t.o.v. het nest zelfs ondanks dat ze thuis grootgebracht waren en aan mij gewend. Naar mijn waarnemingen zal de pop niet onnodig eten en drinken om haar eieren te beschermen. Ze zal het nest invluchten als ik de kamer binnenkom. Daarom veroorzaakt ze het breken van de eieren. Mijn paar brak alle eieren van de eerste paar legfels. Ik gebruikte een ei van het derde legsel om een mal te maken en er vervolgens keramische eieren van te maken. Bovendien ontwierp ik een nest dat voorkwam dat ze direct op de eieren sprong.

Wilde Goudparkieten gebruiken véél diepere nestholten, maar de grootte van de box lijkt goed te werken bij mijn paar. Ik verving hun volgende paar legfels door keramische eieren. Het volgende jaar zat ze op haar eieren zonder er één te breken. Ik constateerde een afname van gewicht van de pop terwijl ze zat te broeden.

Carlos raad aan dat kweken in gevangenschap van Goudparkieten meer vruchten oplevert als de oudere jongen meerdere jaren bij de ouders gelaten worden om hun instinctieve gedrag te stimuleren. Het kan nuttig zijn om te proberen dit gedrag te stimuleren door na de eerste paar jaren er een onverwante pop bij te zetten.

Voor verdere informatie zie Engelse tekst!